

Prof. ThDr. Pavol Farkaš, PhD.
UNIVERZITA V BRATISLAVE
Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta

Oponentský posudok habilitačnej práce

Mgr. Róbert Horka, PhD.: *Venancius Fortunátus: Život sv. Martina*, UK RKCMBF, Bratislava 2019.

Autor biografie sv. Martina, Venancius Fortunátus, je označovaný za posledného starovekého a prvého stredovekého básnika. Ide teda o autora, ktorý priviedol starovekú latinčinu do vrcholnej fázy, keď už nemala potenciál k ďalšiemu rozvoju, a zároveň otvoril nové horizonty básnenia, ktoré sa potom ako výrazové formy ďalej rozvíjali v období stredoveku (s. 57).

Z formálneho hľadiska štúdia Dr. Róberta Horku nie je členená na kapitoly a podkapitoly, ale tvorí súvislé rozprávanie, čo je dosť netradičné pri takomto type vedeckej práce; treba však poznamenať, že táto skutočnosť nijako neuberá jej vedeckej úrovni. Mapa ako príloha je veľmi vhodná, menný a vecný register je pre čitateľa veľmi nápomocný.

Habilitant sa usiluje adaptovať topografickú a prosopografickú nomenklatúru latinčiny 4.-6. storočia v Galii na morfológiu slovenského jazyka, napríklad namiesto Poitiers čítame Piktava. Vhodnosť alebo nevhodnosť takéhoto prístupu musia posúdiť skôr odborníci v klasickej filológii a v slovenskom jazyku.

Habilitant sa prejavil hlavne ako teológ a literárny vedec: snaží sa interpretovať udalosti tak, ako ich videli, alebo aspoň chceli vidieť autori Sulpícus Severus, Paulín z Petrikordie a najmä Venancius Fortunátus. Autor teda v istom zmysle rezignoval na potvrdenie historickosti opisovaných udalostí a osôb (s. 22). Nejde o rýdzo objektívne skúmanie historických faktov, ale o subjektívny, na druhej strane však ucelený pohľad na historickú epochu, v ktorej žil sv. Martin, a aké miesto v nej zaujímal.

Dr. Horka si zvolil skrátený spôsob bibliografického odkazu v poznámkovom aparáte: priezvisko, názov (pri ďalšej citácii skrátený názov) a strana. Všetky ostatné údaje je možné verifikovať v zozname použitej literatúry – v bibliografii.

Z formálneho hľadiska treba podotknúť, že na str. 21 je preklep v dátume Martinovej smrti: namiesto 379 má byť 397, v tiráži je namiesto recto – retro, na s. 13 má byť správne: „so zameraním“ a „neskoroantickú“.

Po obsahovej stránke pozitívne treba hodnotiť úvodnú poznámku na s. 13-14, v ktorej habilitant vysvetlil – odôvodnil svoje metodologické rozhodnutia - východiská. Tzv. edičná poznámka na s. 60 je tiež veľmi vhodná.

Habilitant používa najnovšiu dostupnú literatúru (viac ako 220 položiek), väčšinou v jazyku anglickom, nemeckom, francúzskom, a talianskom, ale nezabúda citovať ani slovenské publikácie o svätom Martinovi (napr. prof. Haľko, prof. Lichner).

Úvodná štúdia je koncipovaná ako príbeh o svätom Martinovi a meniacom sa vzťahu k nemu počas dvoch storočí. Možno nejde o prísne vedecký formát spracovania, ale obsahovo je jeho vedeckosť detailná a precízna, a poukazuje na podrobné a hĺbkové skúmanie témy. Možno sa k pripojenému prekladu básne hodí aj takáto viac literárna, než sucho odborná monografická štúdia.

Čo sa týka priamo prekladu poetického textu, po formálnej stránke, pokiaľ to môžem posúdiť, sú hexametre dobre technicky zvládnuté, ale tento aspekt textov určite odbornejšie zhodnotí pani doc. Brodňanská. Okrem presného prekladu latinskej pôvodiny sa autor snažil v preklade vziať do úvahy aj básnické trópy, ako je napríklad aliterácia, polyptoton, či anagram (s. 49-50). Keďže sa dnešnému čitateľovi, ktorý nie je zvyknutý na lektúru antických textov, celá báseň dosť ťažko číta, habilitant veľmi vhodne rozdelil celý textový korpus na jednotlivé epizódy oddelené typografickou značkou. Podľa nej teda čitateľ vie, kde začína a kde končí ucelená perikopa.

Treba konštatovať, že poznámkový aparát je nadmerne rozsiahly, čo je však v mnohých prípadoch vhodnou a zároveň erudovanou pomôckou - komentárom pre čitateľa.

Alúzie na biblické motívy (žalмовé verše s. 55), na starozákonné a novozákonné perikopy, sú dostatočne zrejme a jasné. Na základe podobných alebo identických slov je možné dosť ľahko identifikovať, na ktorý biblický verš Fortunátus naráža. Báseň začína i končí triumfom: najskôr na osobu Ježiša Krista a potom sv. Martina. Triumf teda tvorí určitú inklúziu celého diela. Sv. Martin je takto predstavený ako spodobnenie Krista na zemi (takto má svoju úvodnú štúdiu postavenú aj prof. Lichner). Ježiš Kristus odchádza do neba, aby prenechal zem sv. Martinovi. Svätec je však účinný iba vďaka Ježišovi Kristovi, ktorý je v nebi: vždy sa pred zázrakom modlí.

Autor nachádza a pomenúva v básni niekoľko literárnych žánrov, ktoré rozvíjala antická poézia. Prekladateľ sa teda musel pri svojej práci zaoberať nielen epickou, ale aj lyrickou poéziou.

Predkladané monografické dielo je veľkým prínosom pre katolícku teológiu, pre cirkevnú históriu, lingvistiku a hagiografiu.

Vedecká práca Dr. Horku *Venancius Fortunátus: Život sv. Martina* spĺňa kritériá kladené na habilitačné práce a odporúčam pokračovanie habilitačného konania v nádeji úspešného ukončenia: udelením vedecko – pedagogického titulu „docent“.

V Bratislave 24. januára 2020